

الحصول فی علم الاصول

سلسلہ دروس خارج اصول

حضرت آیت اللہ علیہ آقا روح اللہ قمری دام ظلہ

جلد اوّل

(مقدمات علم اصول)

سرشناسه	قره‌هی، روح‌الله
عنوان و نام پدیدآور	الحصول فی علم الاصول: سلسله دروس خارج اصول / روح‌الله قره‌هی.
مشخصات نشر	تهران: جواهریان، ۱۳۹۴-ج.
مشخصات ظاهری	شابک دوره ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۹۸-۱۴-۴
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۶۶۹۸-۱۳-۷
قیمت	۳۰۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه
مندرجات	ج. ۱. مقدمات علم اصول-.
موضوع	اصول فقه شیعه -- قرن ۱۴
رده بندی کنگره	BP ۱۵۹/۸ق ۶ح ۴ ۱۳۹۴
رده بندی دیویی	۲۹۷/۳۱۲
شماره کتابشناسی ملی	۴۰۳۵۱۰۱

(کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است)

انتشارات جواهریان

الحصول فی علم الاصول

سلسله دروس خارج اصول حضرت آیت‌الله حاج آقا روح‌الله قره‌هی دام‌ظله
جلد اول (مقدمات علم اصول)

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

چاپ و لیتوگرافی: نشر معارف

نوبت و تاریخ چاپ: اول، ۱۳۹۴

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

تلفن و نشانی مرکز پخش: ۷۷۰۰۵۰۰۰

تهرانپارس - حکیمیه - شهرک والفجر - انتهای بلوار افق - جنب پارک ساحل - مهدیه القاسم
المنتظر - انتشارات جواهریان

پیش گفتار

از زیبایی های پویایی فقه شیعه، یادگیری و به کارگیری فنونی است که حضرات معصومین علیهم السلام در طول تاریخ بعد از بعثت پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله، به افراد مورد وثوق خود، تعلیم فرموده اند.

این آموزه، در زمان، مکان و مناسبت های مختلف و با بلاغت بسیار شگرف، با مبادگان و سفرا و در زمان غیبت، به علماء عامل، ارائه گردیده، تا ضرر بزرگ فقدان امام معصوم علیه السلام به حداقل برسد.

گرچه، علم لدی حضرات، نور است و با مفاهیم استدلالی، متفاوت بوده و خسارتی جبران ناپذیر است. اما مؤیدات وجود نورانی اهل بیت علیهم السلام، بالأخص حضرت ولی عصر عجل الله تعالی فرجه نسبت به بزرگان دین، ما را دلگرم نموده و رائجی خوش این عنایت، از دل کهام مجتهدین ربّانی، این کفیلان آل محمد علیهم السلام استشمام می شود.

اثر حاضر، درس گفتار حضرت آیت الله حاج آقا روح الله قرهی رحمته الله، است که در فضای کلاس درس و با توجه به مخاطب و حتی مناسباتی که با زمان کلاس، مقارن گردیده، بیان شده است. لذا گاهی تکرار شده و یا دارای بیان مبسوط می باشد و طبعاً به صورت پرسش و پاسخ در جلسه نیز بوده است.

بدین منظور، سعی شده مطالب و سؤالاتی که غیر ضروری بود و به روند بحث، خدشه وارد می کرده، حذف شود، اما سخنان حضرت استاد، حتی المقدور با کمترین تغییر، عرضه گردد. هر چند روش حضرت استاد بر این بوده که نکاتی را که در پرسش و پاسخ ها وجود داشته، در جلسات آینده مطرح فرمایند.

لازم به ذکر است مطالبی که در پاورقی عنوان شده، سخنان حضرت استاد، در حواشی مطالب، پرسش و پاسخ، نکات اخلاقی و مناسبتی با توجه

به زمان برگزاری کلاس‌های درس و همچنین منابع آیات و روایات می‌باشد. نکته‌ی بسیار مهم برای دانش‌پژوهان گرامی این است که برای دریافت کامل نکات حضرت استاد، باید مطالب کتاب را به طور کامل، مطالعه کرد و نگاه به آن، مقطعی و مختص به یک جلسه نباشد، بلکه باید با نگاه به اصطلاح، حجمی، به آن توجه کرد.

این اثر، توسط گروه علمی حضرت نرجس خاتون علیها السلام، با بضاعتی در حدّ وسع خودشان، به زیور طبع، آراسته گردیده است. بدین منظور، از فرهیختگان و صاحب‌نظران معظم و اساتید بزرگوار، خواهشمندیم در هر چه بهتر ارائه کردن این بیان گران‌قدر، ما را یاری نمایند. پیشنهاد و انتقاد شما خوبان، موجبات خرسندی گروه علمی حضرت نرجس خاتون علیها السلام را فراهم می‌آورد.

گروه علمی حضرت نرجس خاتون علیها السلام

حوزه علمیه امام مهدی علیه السلام

www.Emammahdy.com

Hazratcnarjes.s@gmail.com

فهرست

۱۳	مقدمه
۱۵	فقه و تفقه
۱۷	تفقه در دین
۱۷	فقه در لغت
۱۸	ضرورت فقه در دین
۲۰	فقیه حقیقی
۲۱	فقه الاسلام
۲۱	احکام شرعیته فرعیه
۲۵	معنای فقه و جایگاه اصول فقه
۲۵	فقه اکبر و فقه اصغر
۲۶	قید شرعیته
۲۷	قید فرعیه
۲۷	ادله تفصیلیته
۲۸	استنباط، ظهور بعد الخفاء
۳۰	علوم، اصلی و الی
۳۲	اصول قرینه شده
۳۳	قبض و بسط علم اصول
۳۳	معرفت به جایگاه علم اصول
۳۵	شرط ورود به مسائل علم اصول
۳۶	افراط و تفریط، در تبیین علم اصول
۳۷	شرایط گسترش سودمند علم اصول
۳۸	طریقه برخورد با زوائد علم اصول
۳۹	سیر تحولات علم اصول
۴۳	سیر تطور علم اصول
۴۳	مؤسس حقیقی علم اصول
۴۵	اول مصنف علم اصول
۴۶	دوره استناد و کاربرد علم اصول
۵۵	ویژگی های علم اصول
۵۵	توقف ناپذیری علم اصول
۵۶	فلسفه علم اصول
۵۸	گره خوردن فقه و اصول
۵۹	ترتیب مباحث علم اصول
۶۱	ارتباط منطقی مباحث علم اصول
۶۳	نگرش ساختاری به علم اصول (۱)
۶۳	ترتیب منطقی علم اصول
۶۴	ترتیب علم اصول

۶۵	اساس علم اصول
۶۶	شرایط تقسیم بندی مسائل یک علم
۶۸	تقسیم بندی مباحث کفایه الاصول
۷۱	نگرش ساختاری به علم اصول (۲)
۷۱	ثمرات فهرست بندی
۷۳	میادی علم و فواید آن
۷۴	فهرست میانی مشترک علوم
۷۴	تقسیم بندی کفایه الاصول
۷۶	میادی عمومی اصول فقه
۷۹	ملازمه فقه و اصول
۷۹	میادی خصوصی
۸۰	تعریف حقیقی یا شرح الاسمی از اصول
۸۱	اولین بحث اصول
۸۳	اصول مبنای فقه و فقه مبنای اصول
۸۷	معانی فقه اصول
۸۷	اصل حقیقی
۸۸	اصول فقه فی اصول اعتقادات و اصل برای فقه
۸۹	معنای لغوی اصل
۸۹	معنای اصطلاحی اصل
۸۹	۱. اصل در مقابل فرع
۹۰	۲. اصل و حقیقت
۹۱	۳. اصل و دلیل
۹۱	۴. اصل و قاعده
۹۱	۵. اصل و یافتن حکم مجهول
۹۳	معنای لغوی و اصطلاحی فقه
۹۷	موضوع علم اصول فقه (۱)
۹۷	قواعد ممهّده
۹۹	صناعات
۱۰۰	دیدگاه اهل جماعت و برخی از اصولیون در مورد اصول فقه
۱۰۳	موضوع اصول فقه
۱۰۵	لزوم قید دلیلیت در ادله‌ی اربعه
۱۰۷	موضوع علم اصول فقه (۲)
۱۰۷	علم به قواعد ممهّده
۱۰۷	نظرات مختلف در باب موضوع علم اصول
۱۰۹	قول اصح در باب موضوع علم اصول
۱۱۲	لزوم وجود موضوع واحد در علم
۱۱۷	عرض (۱)
۱۱۷	تلازم موضوع و تعریف در علم
۱۱۹	عرض
۱۲۰	عرض بی واسطه
۱۲۱	۱. عارض مساوی با معروض
۱۲۱	۲. عارض اعم از معروض
۱۲۳	۳. عارض اخص از معروض
۱۲۵	عرض (۲)

۱۲۵	انواع عرض با واسطه داخلیه
۱۲۸	انواع عرض با واسطه خارجیه
۱۳۳	عرض (۳)
۱۳۳	انواع واسطه
۱۳۳	۱. واسطه در اثبات
۱۳۴	۲. واسطه در ثبوت
۱۳۶	۳. واسطه در عروض
۱۳۷	عرض ذاتی
۱۳۸	عرض غریب
۱۳۹	اختلاف در ذاتی یا غریب بودن
۱۴۲	مروری بر مطالب بحث عرض
۱۴۳	موضوع واحد در علم اصول
۱۴۳	لزوم شناخت اقسام عرض و آثار آن
۱۴۴	نسبت بین موضوع علم با موضوعات مسائل آن
۱۴۵	لزوم ورود موضوع واحد در هر علم
۱۴۵	۱. عرض واحد
۱۴۶	۲. «الواحد لا یصارف من الواحد»
۱۵۱	منظور از قید بلا واسطه فی العروض
۱۵۱	دلیل استفاده از قید «بلا واسطه فی العروض»
۱۵۱	۱. ملاک واسطه در عرض نه ذاتی بودن یا نبودن عرض
۱۵۳	۲. عدم خروج مباحثی از علم از موضوع آن
۱۵۴	منظور حقیقی مرحوم آخوند رحمته الله از قید «بلا واسطه فی العروض»
۱۵۵	مروری بر لزوم وجود موضوع واحد در هر علم
۱۶۱	موضوع علم
۱۶۱	مسائل مختلف؛ عرض و موضوع واحد
۱۶۱	موضوعات جزئی یا مسائل؟
۱۶۳	موضوع؛ لفظ مشترک!
۱۶۶	منظور از موضوع چیست؟
۱۶۷	موضوع و عرض واحد در هر علم
۱۷۱	موضوع واحد در موضوعات مختلف!!
۱۷۳	دو علم با مسائل مشترک و عرض مجزا!!!
۱۷۵	مسائل پراکنده زیر چتر عرض واحد
۱۷۹	واحد عنوانی و واحد شخصی در موضوع علم
۱۷۹	واحد عنوانی
۱۸۰	واحد عنوانی در امور اعتباری شرعی
۱۸۱	واحد عنوانی در امور اعتباری عرفی
۱۸۴	اشکالاتی در باب واحد عنوانی به مرحوم آخوند رحمته الله
۱۸۵	اشکالاتی در باب واحد شخصی به مرحوم آخوند رحمته الله
۱۸۹	عرض و موضوع واحد (۱)
۱۸۹	مروری بر اشکال دو عرض در یک علم!
۱۹۰	سنخیت مسائل هر علم در ایجاد عرض واحد
۱۹۳	فایده وحدت و سنخیت
۱۹۳	علیت مجموعه مسائل در حصول عرض
۱۹۹	عرض و موضوع واحد (۲)

۱۹۹	مروری بر علّیت مجموعه مسائل در حصول غرض
۲۰۱	پاسخ به اشکالات در زمینه حصول غرض و موضوع واحد
۲۰۱	اشکال اول (در باب واحد عنوانی، شخصی و نوعی)
۲۰۵	اشکال دوم
۲۰۶	اشکال سوم
۲۰۸	اشکال چهارم
۲۱۱	غرض و موضوع واحد (۳)
۲۱۱	مروری بر مطالب جلسه گذشته
۲۱۱	پاسخ به اشکال چهارم
۲۱۶	تمایز علوم به تمایز موضوعات
۲۲۱	غرض و موضوع واحد (۴)
۲۲۱	تمایز علوم به تمایز موضوعات
۲۲۵	حوادث حضرت امام علیه السلام به مستشکلین بر نظر مشهور
۲۲۹	جایگاه تعریف در موضوع و علم
۲۲۹	تعریف علمی در اصول
۲۳۱	تعریف چیست؟
۲۳۳	نقش تعریف در چگونگی تشکیل علم
۲۳۹	تطبیق تعریف علم اصول
۲۳۹	از دیدگاه مرحوم آخوند رحمه الله و مشهور
۲۳۹	تکمله مرحوم آخوند رحمه الله بر تعریف مشهور
۲۴۲	تعریف مرحوم آخوند رحمه الله
۲۴۵	فایده عملی تعریف علم اصول از دیدگاه مرحوم آخوند رحمه الله
۲۴۶	تعریف مشهور مؤید بر وجوب مسائل شناخته در علم اصول!!!
۲۴۹	ردّ اشکالات بر تعریف مشهور (۱)
۲۴۹	مروری بر اشکال اول به تعریف مشهور
۲۵۰	اشکال دوم به تعریف مشهور
۲۵۲	اشکال سوم به تعریف مشهور
۲۵۵	ردّ اشکالات بر تعریف مشهور (۲)
۲۵۵	اشکال سوم بر تعریف مشهور
۲۵۶	قسمت اول: پاسخ به شبهه خروج حجّیت ظنّ از علم اصول
۲۵۶	۱. حجّیت ظنّ؛ ملاک شرعی شدن احکام
۲۵۸	۲. حجّیت مطلق یا حجّیت شرعی ظاهری ظنّ
۲۶۳	ردّ اشکالات بر تعریف مشهور (۳)
۲۶۳	پاسخ اشکال سوم به تعریف مشهور
۲۶۳	۱. مروری بر شبهه خروج ظنّ بنا بر حکومت از علم اصول
۲۶۵	۲. شبهه خروج اصول عملیه در شبهات حکمیه از علم اصول
۲۶۸	۳. شبهه برداشت استنباط قطعی از قید شرعی
۲۷۱	ردّ اشکالات بر تعریف مرحوم آخوند رحمه الله (۱)
۲۷۱	اشکال آیت الله اصفهانی به مرحوم آخوند رحمه الله
۲۷۲	پاسخ اشکال آیت الله اصفهانی به مرحوم آخوند رحمه الله
۲۷۴	دفاع آقایان از اشکال آیت الله اصفهانی رحمه الله
۲۷۵	پاسخ مجدد بر ردّ اشکال آیت الله اصفهانی رحمه الله
۲۷۹	ردّ اشکالات بر تعریف مرحوم آخوند رحمه الله (۲)
۲۷۹	مروری بر اشکال آیت الله اصفهانی رحمه الله و پاسخ آن

۲۸۰	بررسی اشکالی در مورد حجیت قطع و خبر واحد به تعریف مرحوم آخوند رحمته الله
۲۸۹	رد اشکالات بر تعریف مرحوم آخوند (ره) (۳).....
	بررسی تکمیلی اشکال در مورد حجیت قطع و خبر واحد، به تعریف مرحوم آخوند رحمته الله ،
۲۸۹	با رویکرد تلازم عقل و شرع.....
۲۹۷	رد اشکالات بر تعریف مرحوم آخوند (ره) (۴).....
۲۹۷	اشکالی بر اساس تفکیک دو خصوصیت از تعریف مرحوم آخوند رحمته الله
۳۰۱	بررسی تعاریف دیگر اعظم (۱).....
۳۰۱	تعریف آیت الله نائینی رحمته الله از علم اصول.....
۳۰۲	بررسی اشکال اول بر تعریف آیت الله نائینی رحمته الله
۳۰۴	بررسی اشکال دوم بر تعریف آیت الله نائینی رحمته الله
۳۰۹	بررسی تعاریف دیگر اعظم (۲).....
۳۰۹	مروری بر اشکال دوم بر تعریف آیت الله نائینی رحمته الله
۳۱۰	اشکال سوم بر تعریف آیت الله نائینی رحمته الله
۳۱۱	تعریف مرحوم آیت الله عراقی رحمته الله
۳۱۵	بررسی تعاریف دیگر اعظم (۳).....
۳۱۵	مروری بر اشکالات تعریف آیت الله نائینی رحمته الله
۳۲۰	ادامه بررسی تعریف آیت الله عراقی رحمته الله
۳۲۵	بررسی تعاریف دیگر اعظم (۴).....
۳۲۵	مروری بر مطالب گذشته.....
۳۲۷	اشکال اول به تعریف آیت الله عراقی رحمته الله
۳۲۹	اشکال دوم به تعریف آیت الله عراقی رحمته الله
۳۳۳	اشکال سوم به تعریف آیت الله عراقی رحمته الله
۳۳۷	بررسی تعاریف دیگر اعظم (۵).....
۳۳۷	تعریف آیت الله خویی رحمته الله از علم اصول.....
۳۳۷	بررسی عبارت «او صغری اصولیه آخری الیه».....
۳۳۹	بررسی ارکان تعریف آیت الله خویی رحمته الله
۳۴۵	بررسی تعریف دیگر اعظم (۶).....
۳۴۵	مروری بر مطالب گذشته.....
۳۴۶	محدودیت قائل نشدن آیت الله خویی رحمته الله برای لفظ استنباط.....
۳۴۹	بررسی اشکال به توسعه معنای استنباط توسط آیت الله خویی رحمته الله
۳۵۱	بررسی تعریف دیگر اعظم (۷).....
۳۵۱	شمول قواعد فقهیه با وسعت کلمه استنباط در تعریف آیت الله خویی رحمته الله
۳۵۴	اشاره به استقلال قواعد اصولی در تعریف آیت الله خویی رحمته الله
۳۶۱	بررسی تعریف دیگر اعظم (۸).....
۳۶۱	مروری بر مطالب گذشته.....
۳۶۴	بررسی اشکال اول به تعریف آیت الله خویی رحمته الله
۳۶۶	بررسی اشکال دوم به تعریف آیت الله خویی رحمته الله
۳۶۹	بررسی تعریف دیگر اعظم (۹).....
۳۶۹	مروری بر اشکال اول و دوم بر تعریف آیت الله خویی رحمته الله
۳۷۱	بررسی اشکال سوم بر تعریف آیت الله خویی رحمته الله
۳۷۱	قسم اول؛ اشکال به کلمه علم.....
۳۷۲	قسم دوم؛ اشکال به کبرای اصولیه.....
۳۷۴	آغاز بحث تعریف حضرت امام رحمته الله از علم اصول.....
۳۷۵	بررسی تعاریف دیگر اعظم (۱۰).....

۳۷۵	تعریف حضرت امام علیه السلام از علم اصول
۳۷۶	قواعد آلی و قواعد استقلالی
۳۷۷	منظور از قید «الآیه» در تعریف حضرت امام علیه السلام
۳۸۲	بررسی عبارت «التي يمكن» در تعریف حضرت امام علیه السلام
۳۸۵	بررسی تعریف دیگر اعظام (۱۱)
۳۸۵	مروری بر مطالب جلسهی گذشته
۳۸۶	بررسی عبارت «أن تقع كبرى» در تعریف حضرت امام علیه السلام
۳۸۸	بررسی عبارت «استتاج الأحكام الكلية الفرعية الإلهية» در تعریف حضرت امام علیه السلام
۳۹۱	بررسی عبارت «أو الوظيفه العمليه» در تعریف حضرت امام علیه السلام
۳۹۲	نهایت کلام حضرت امام علیه السلام
۳۹۵	بررسی تعریف دیگر اعظام (۱۲)
۳۹۵	مروری بر تعریف حضرت امام علیه السلام
۳۹۹	بررسی اشکال اول بر تعریف حضرت امام علیه السلام
۴۰۳	بررسی اشکال دوم به تعریف حضرت امام علیه السلام
۴۰۵	تمایز مسائل اصولی از قواعد فقهی (۱)
۴۰۵	جمع بندی تعاریف علم اصول
۴۰۶	تمایز مسائل اصولی از قواعد فقهی
۴۰۸	بررسی تفاوت بین قواعد اصولی و فقهی در کلام آیت الله نائینی علیه السلام
۴۰۸	تفاوت اول
۴۱۱	تفاوت دوم
۴۱۳	بررسی اشکال آیت الله خویی بر آیت الله نائینی علیه السلام
۴۱۴	تمایز قواعد فقهی و اصولی در کلام آیت الله خویی علیه السلام
۴۱۷	تمایز مسائل اصولی از قواعد فقهی (۲)
۴۱۷	بررسی اشکال و جواب اشکال آیت الله خویی علیه السلام
۴۲۰	بررسی نظریه سوم در باب تمایز مسائل اصولی از قواعد فقهی
۴۲۱	بررسی نظریه چهارم در باب تمایز مسائل اصولی از قواعد فقهی
۴۲۳	تمایز مسائل اصولی از قواعد فقهی (۳)
۴۲۳	مروری بر نظریه سوم و چهارم در باب تمایز مسائل اصولی و قواعد فقهی
۴۲۴	بررسی اشکال بر نظریه چهارم (نظر حضرت امام علیه السلام)
۴۲۵	نتیجه گیری در تمایز مسائل اصولی از قواعد فقهی
۴۲۷	دیگر آثار منتشر شده از این انتشارات

مقدمه

بعضی از علوم، به عنوان علوم آلی و مقدماتی محسوب می‌شوند. گرچه اعتقاد راسخ این جانب این است که هر علمی، به طور مستقل، جایگاه خاصی برای خود، دارد، ولی از باب مثال، علم اصول فقه که از اسم آن نیز مشخص است، مانعی برای ورود به مباحث فقه است که به عنوان علم آلی، برای درک دیگر مطالب فقهی، به وجود آمده است.

برکسی پوشیده نیست که نمی‌شود مجتهدی به درجه‌ی اجتهاد برسد، إلّا به این‌که از همسر طریق؛ یعنی ورود به مباحث اصول، به حقیقت فقه، دست یابد.

علم اصول، گرچه به صورت ظاهر به عنوان علم آلی برای فقه می‌باشد، ولی علمی گسترده، عمیق و قلیل‌مأثر است و طبعاً برای پویایی ذهن یک مجتهد، نیاز به درک واقعی از تمام اسباب آن می‌باشد.

از این جهت، لازم است که اشاره کنیم: برای رسیدن به درک واقعی مباحث اصول، به دو نکته نیاز است:

۱. دانستن منطق.

۲. درک مباحث فلسفی.

و این، اعتقاد راسخ ماست که در بحث خارج اصولمان تشریحات کردیم. مرحوم آیت‌الله العظمی آخوند خراسانی رحمته‌الله، در کفایه خود، به خوبی از مباحث فلسفی استفاده کرده است که به فضل الهی، در آینده، ما این مطالب را به صورت علمی و در مجلد، یا مجلداتی مجزاً تبیین خواهیم کرد.

لذا سعی ما بر این است که در مباحث اصول، نکات تازه‌ای را تبیین کنیم. گرچه باید بدانیم اصول از یک طرف، فربه گردیده، ولی از یک طرف هم، نکات بسیار خوبی را در خود دارد که باید به خوبی به آن‌ها پرداخت. به همت خواهران و برادران در گروه علمی حضرت نرجس

خاتون علیہ السلام که از فضیلت بسیار گرامی و صاحب ذوق می باشند، کتاب «الحصول فی علم الاصول» که شامل مباحث خارج اصول در زمینه مقدمات علم اصول و بحث الفاظ می باشد، مهیا گردیده است.

اینجانب از این دوستان و در رأس آنها، عزیز دلم، حافظ کل قرآن کریم، جناب حجّت الاسلام عبدالله هادیان، تشکر و قدردانی می نمایم.

این تحفه ناقابل را در مرحله نخست، به پیشگاه مقدّس قطب عالم امکان، حضرت صاحب العصر و الزّمان (روحی و ارواح العالمین، لتربا مقدمه الفداء) و نائب گرامی شان، حضرت امام خامنه ای دام ظلّه و همه مراجع عظام تقلید و همچنین به روح پدر گرامی ام، آن عبد صالح الهی، حضرت حاج شیخ محمدعلی قرهی رحمه الله و والده مکرمه ام - که در شب عاشورای ابی عبدالله الحسین علیه السلام، با ذکر حسین و ابوالفضل گویان به دیار ابدی شتافت - هدیه می نمایم.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته.

العبد روح الله القرهی

محرم الحرام ۱۴۳۷ هـ ق